

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm
Stockholm

Vår referens/dnr: SN 206/2017

Er referens/dnr: Fi2017/04219/S3

Stockholm, 2017-12-06

Remiss av Promemorian Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att avge yttrande över angivna promemoria och anför följande.

Förslaget

I promemorian lämnas förslag till ändring i skatteförfarandelagen och skattebrottslagen. Det föreslås där att en rättelse inte ska anses vara på eget initiativ om följande tre villkor är uppfyllda;

1. Skatteverket har informerat om att verket ska genomföra en generell kontroll,
2. rättelsen har en direkt koppling till den generella kontrollen, och
3. rättelsen görs först två månader efter utgången av den månad då Skatteverket informerade om den generella kontrollen.

Övergripande synpunkter

Svenskt Näringsliv vill inledningsvis understryka att behovet av korrekta uppgifter naturligtvis är grundläggande för ett väl fungerande skattesystem. Förslagen avser ändringar i sanktionssystemen inom såväl skattebrottslagen som i skatteförfarandelagen. Förslagen innebär därmed en ändring av bestämmelser som är av direkt betydelse för påförande av sanktioner som enligt Europakonventionen om mänskliga fri- och rättigheter utgör straff. Skattetillägg innebär samtidigt i princip ett strikt ansvar för brister i uppgiftslämnandet. Vid förändringar i de delar av lagstiftningen som här är aktuella ställs av dessa skäl särskilt höga krav på att regelverken blir rättssäkra och legitima. Av nedan redovisade skäl kan de föreslagna reglerna enligt Svenskt Näringsliv inte anses uppfylla dessa krav.

Regler som ger utrymme för skattskyldiga att själva göra rättelser på sådant sätt att risk för skattetillägg till följd av tidigare felaktigheter bortfaller, ger enskilda och företag incitament att rätta till fel och misstag som de exempelvis upptäckt i efterhand. Utrymmet för sådana rättelser utvidgades 2012 genom att sådana rättelser kunde göras oberoende av om Skatteverket har informerat om generell kontrollaktion eller ej. Innan denna lagändring ansågs en rättelse inte vara frivillig om den skedde efter en för ärendet relevant föraviserad kontrollaktion, varför något skydd från skattetillägg inte uppstod.

Inför nämnda utvidgning konstaterades att det fanns problem med att kännedom om kommande kontroller hindrade frivillig rättelse. I propositionen anges att "[d]enna restriktiva praxis motverkar ett effektivt kontrollarbete. Att informera i media om att en viss typ av transaktion särskilt kommer att granskas framstår ur kontrollsynpunkt som effektivt eftersom Skatteverkets kontrollarbete, och därmed risken för upptäckt, synliggörs. Om det dessutom är möjligt för enskilda uppgiftsskyldiga att i en sådan situation göra en rättelse utan att drabbas av skattetillägg, ökar förutsättningarna för att ett stort antal beslut kan rättas på ett enkelt sätt. En andra chans att på eget initiativ göra rätt för sig utan risk för sanktioner är enligt regeringens bedömning också en ytterligare önskvärd nyansering av regelverket."

I den remitterade promemorian konstaterar regeringen att det sedan den genomförda utvidgningen har skett en stor ökning av antalet egna rättelser. I promemorian anges att ett ökat automatiskt internationellt informationsutbyte nu gjort det svårare att bland annat dölja tillgångar i utlandet och att behovet av den utvidgade rättelsemöjligheten därför delvis har förändrats. Analysen framstår för Svenskt Näringsliv som allt för begränsad. Det måste beaktas att ett betydande antal fel och misstag inte kan förväntas bli klarlagda genom ökat informationsutbyte. Behovet av rättelse kan exempelvis avse transaktioner/förfaranden gällande rent svenska förhållanden eller förhållanden som inte innefattas i sådan informationsgivning eller liknande källor till information. Svenskt Näringsliv ställer sig därför tveksam till i promemorian angivna slutsatser. Svenskt Näringsliv anser att det finns en risk att ett genomförande av förslaget skulle motverka sitt syfte.

I promemorian anges att en återgång till att helt stoppa möjligheten till egen rättelse utan skattetillägg efter information om generella kontroller skulle få negativ inverkan på Skatteverkets kontrollarbete. Mot denna bakgrund föreslås att skattetillägg inte ska kunna aktualiseras om rättelsen sker inom två månader från det att Skatteverket informerat om den generella kontrollinsatsen.

Enligt Svenskt Näringsliv utgör en tidsfrist om två månader en orealistiskt kort frist. Det finns bl.a. skäl att anta dels att berörda personer i många fall inte i tid når av informationen om kontrollåtgärder, dels att transaktioner och förfaranden där behov av rättelse föreligger ofta är så komplicerade – bl.a. mot bakgrund att fel/misstag torde vara vanligast i mer komplexa transaktioner/förfaranden – att det kan vara såväl svårt som omöjligt för skattskyldiga att inom de i förslaget givna tidsramarna reda ut hur beskattning ska ske. I de fall skattskyldiga av exempelvis angivna skäl inte inom tidsfristen lyckas lämna in rätt uppgifter riskerar effekter av sådant slag som lagstiftaren önskade komma bort ifrån vid utvidgningen 2012 uppstå på nytt. Den föreslagna tidsfristen framstår mot denna bakgrund som allt för kort.

Närmare synpunkter på förslagets utformning

Enligt Svenskt Näringsliv har förslaget brister utifrån krav på rättssäkerhet och legitimitet. I den föreslagna lagtexten anges att en rättelse inte anses vara på eget initiativ om Skatteverket har informerat om att verket ska genomföra en generell kontroll. Någon närmare definition eller specificering av den närmare innebörden av denna reglering återfinns varken i förslagen till lagtext eller författningskommentar. Det får ses som en allvarlig brist att det inte framgår hur informationen ska ha lämnat Skatteverket, vilket innehåll den ska ha eller vad som ska omfattas av begreppet generell kontroll.

Av Skatteverkets vägledning framgår att det inte finns/finnits någon definition av generell kontrollaktion men "[o]m Skatteverket aktivt har gått ut och informerat om en eller flera kontrollinsatser kan man nog sluta sig till att informationen avser generella kontrollaktioner".¹ Detta bekräftar behov av tydlig lagreglering.

Förslaget innehåller inga tydliga beskrivningar/krav på hur Skatteverkets informationsgivning ska ha skett eller vilket innehåll den ska ha (här ska bl.a. förutsättningen att rättelsen har en direkt koppling till den generella kontrollen beaktas) för att den föreslagna tvåmånadersfristen ska aktualiseras. Detta får anses anmärkningsvärt, då innebörden av bestämmelserna ska vara avgörande för frågan om sanktioner som utgör straff, se ovan.

För de som vid ett genomförande av den föreslagna lagtexten skulle behöva tillämpa/ tolka reglerna skulle frågor uppstå om bl.a. huruvida tidsfristen börjat löpa redan efter en muntlig uppgift av en tjänsteman vid ett seminarium eller i en intervju om att Skatteverket ska genomföra en kontroll, hur det ska ha dokumenteras att Skatteverket har informerat, hur preciserad informationen ska vara och om den ska upplysa om att

¹ <https://www4.skatteverket.se/rattsliqvagledning/edition/2017.7/340169.html#h-Vad-ar-en-generell-kontrollaktion>

en tidsfrist för egen rättelse därmed börjar löpa. Det är några centrala frågor som det enligt Svenskt Näringsliv inte ges något svar på i promemorian.

Mot bakgrund av den straffrättsliga karaktär de här aktuella sanktionerna har accentueras rådande krav på precisering och vägledning i lagtext. Den förutsebarhet som följer med sådana krav är även viktiga för incitamenten att rätta och för enskildas och företagens förtroende för skattesystemet.

Korrekta uppgifter vid beskattningen är viktigt och möjligheten till rättelse på eget initiativ är en bra lösning som bör värnas. Svenskt Näringsliv anser generellt att rättssäkerheten inom sanktionssystemet för skattetillägg behöver stärkas. Det kan ske genom en ordentlig översyn av förutsättningarna för att ta ut tillägget samt grunderna för befrielse. Sverige bör för skattetillägg, i likhet med vad som gjorts i Norge och Finland, införa en ordning med krav på påvisat uppsåt eller grov oaktsamhet. På så sätt kan rättssäkerhet och legitimitet stärkas.

SVENSKT NÄRINGSLIV



Johan Fall



Richard Hellenius